

TEHNICI DE EXPLORARE A DATELOR -DATA MINING -

CURS 8

Reguli de asociere

- aparute în 1993 [AIS93]
  - au devenit una din cele mai populare metode de analiză în procesul descoperirii de cunoștințe din bazele de date
- originea în analiza datelor referitoare la coșul de piață, unde sunt generate reguli de forma :
  - “*Un client care cumpără produsele $x_1, x_2, \dots, x_n$ va cumpăra de asemenea produsul y cu probabilitatea $c\%$* ”.
- nu se limitează la analiza dependențelor din aplicațiile de vânzare cu amănuntul,
  - sunt aplicabile cu succes unei game mult mai largi de probleme,
    - experimente științifice
    - monitorizarea unor sisteme fizice precum rețelele de telecomunicații
    - domeniul medical
    - stabilirea profilului clientilor

Reguli de asociere

- formă de explorare a datelor care își propune descoperirea de legături interesante între attribute din datele conținute în baze sau depozite de date.
- cerințe majore:
  - eficiență,
  - scalabilitate,
  - utilitate și
  - trebuie să fie ușor înțelese.
- esența cercetărilor în ceea ce privește explorarea regulilor de asociere constă în găsirea celor mai rapide și eficiente metode de determinare a regulilor de asociere care să aducă un plus consistent de informație

Definirea formală a problemei

- $I = \{I_1, \dots, I_m\}$ o mulțime de attribute numite articole
- O submulțime X de k articole a mulțimii I se numește mulțime de articole de dimensiune k (k-itemset).
- Fie baza de date $D = \{T_1, T_2, \dots, T_n\}$, o mulțime de seturi de tranzacții,
  - fiecare tranzacție T_i , $i \in \{1, \dots, n\}$ este o mulțime de articole.
  - o tranzacție T conține o mulțime de articole X dacă $X \subseteq T$.
- Fiecare mulțime de articole are asociată o anumită semnificație statistică numită *suport* sau *frecvență* (fracțiunea tranzacțiilor din baza de date D , care conține setul X):

$$s(X) = \frac{|\{T \in D \mid X \subseteq T\}|}{|D|}$$

Definirea formală a problemei - continuare

- O regulă de asociere - o implicație de forma $X \rightarrow Y$, unde $X \subset I$, $Y \subset I$ și $X \cap Y = \emptyset$.
- X - *antecedentul* regulii
- Y - *consecventul*
- Regula are *gradul de încredere (confidența)* c - fracțiunea tranzacțiilor care conțin X și de asemenea conțin Y , din totalul tranzacțiilor care îl conțin pe X .

$$c(X, Y) = \frac{s(X \cup Y)}{s(X)} = \frac{|\{T \in D \mid X \cup Y \subseteq T\}|}{|\{T \in D \mid X \subseteq T\}|}$$

- Suportul unei reguli $X \rightarrow Y$ este definit ca:
$$sup(X \rightarrow Y) = sup(X \cup Y)$$
- Pentru cele doua mărimi statistice se impun praguri minime
  - minsup
  - minconf
- Fiind dată o mulțime de articole I , o bază de date D , alcătuită din mulțimi de articole, și valorile pragurilor minime pentru suport respectiv pentru confidență (*minsup*, *minconf*), să se găsească toate regulile de forma $X \rightarrow Y$ din D , care au suportul $s(X \cup Y) \geq \text{minsup}$ și confidența $c(X, Y) \geq \text{minconf}$.
  - *reguli de asociere booleene*

Exemplu

TID	Articole
1	paine, lapte
2	Bere, alune, paine, oua
3	Bere, fursecuri, alune, lapte
4	Bere, paine, alune, lapte
5	fursecuri, paine, alune, lapte

Regula: {alune, lapte} → bere

$$\text{Suport} = \frac{|(\text{alune, lapte, bere})|}{|D|} = 0.4$$

$$\text{Confidenta} = \frac{\text{sup}(\text{alune, lapte, bere})}{\text{sup}(\text{alune, lapte})} = 0.66$$

O analiză critică a măsurilor pentru determinarea și evaluarea regulilor de asociere

- Regulile care se pot extrage din tabelele relaționale sunt de forma
  - $C1 \rightarrow C2$
    - unde $C1$ și $C2$ sunt condiții asupra tuplurilor din tabelele respective.
- Aceste reguli pot fi:
  - *exacte*, ceea ce presupune că toate tuplurile care satisfac $C1$ satisfac de asemenea și $C2$;
  - *puternice*, atunci când majoritatea tuplurilor care satisfac $C1$ satisfac și $C2$;
  - *aproximative* dacă doar o mică parte din tuplurile care satisfac $C1$ satisfac și $C2$.

- initial fost realizat un *model suport-confidență* pentru explorarea regulilor de asociere din bazele de date.
  - este utilizat în general pentru depistarea anumitor tipuri de dependențe între articolele reprezentate într-o bază de date.
  - modelul măsoară **nesiguranța** unei reguli de asociere prin doi factori: *suport și confidență*.
    - nu furnizează un mod de evidență al corelației între două mulțimi de articole.
    - suportul este limitat la un **rol pur informativ** deoarece el reprezintă numărul tranzacțiilor care conțin un anumit itemset dar nu și numărul articolelor din set.
- au fost propuse noi măsuri, legate tot de suportul și confidența regulilor de asociere, dar care conduc la modele diferite de explorare a regulilor de asociere.

Dezavantajele celor două măsuri clasice

- Confidența reprezintă o *măsură a preciziei* unei reguli
- Piatetsky- Shapiro susține că orice măsură pentru precizie (MP) ar trebui să verifice trei proprietăți specifice pentru a separa regulile puternice de cele slabe
- **P1.** $MP(X \rightarrow Y) = 0$ când $\sup(X \rightarrow Y) = \sup(X) * \sup(Y)$. Această proprietate cere ca orice măsură pentru precizie să testeze independența.
- **P2.** $MP(X \rightarrow Y)$ să crească monoton în raport cu $\sup(X \rightarrow Y)$ atunci când alți parametri rămân neschimbați.
- **P3.** $MP(X \rightarrow Y)$ să descrească monoton funcție de $\sup(X)$ sau de $\sup(Y)$ când ceilalți parametri rămân constanți
- *confidența nu verifică toate aceste proprietăți*

1. Confidența nu verifică proprietatea P1.

i_1	i_2	i_3	i_4	itemset	Support
1	0	1	0	{i1}	1/2
0	0	0	1	{i2}	2/3
0	1	1	1	{i1,i2}	1/3
0	1	1	1		
1	1	1	1		
1	1	1	1		

Exemplu de itemseturi

Suportul a trei itemseturi

- $\text{sup}(\{i1\}) * \text{sup}(\{i2\}) = 1/3 = \text{sup}(\{i1,i2\})$
  - $\rightarrow i1$ și $i2$ sunt independente statistic
    - prin urmare, confidența unei reguli care conține doar cele doua itemuri ar trebui să fie 0.
  - $\text{conf}(\{i1\} \rightarrow \{i2\}) = (1/3) / (1/2) = 2/3 \neq 0.$

- 2. Confidența verifică proprietatea P2
- P3 este verificată doar pentru $\text{sup}(X)$, și nu este verificată și pentru $\text{sup}(Y)$ - acesta nu apare deloc în definiția confidenței.
- $\Rightarrow$ confidența nu este aptă să detecteze nici **independența statistică**, nici **dependențele negative** dintre articole deoarece nu ia în considerare și suportul pentru consecventul unei reguli.
- Un principiu acceptat în explorarea regulilor de asociere este acela că, *un itemset este cu atât mai „bun” cu cât suportul său este mai ridicat.*
  - valabil numai parțial
  - itemset-urile cu suport foarte ridicat pot fi și o sursă a regulilor înșelătoare.

Mărimi suplimentare pentru măsurarea calității regulilor

- s-a stabilit că o regulă $X \rightarrow Y$ nu este de interes dacă
$$\text{sup}(X \rightarrow Y) \approx \text{sup}(X) * \text{sup}(Y)$$
- In concordanță cu interpretarea în termenii teoriei probabilităților :
- $\text{Sup}(X \cup Y) = P(X \cup Y)$ și
$$\text{Conf}(X \cup Y) = P(X|Y) = P(X \cup Y) / P(X)$$
- In aceste condiții argumentarea lui Piatetski-Shapiro poate fi scrisă astfel:

$$P(X \cup Y) \approx P(X) P(Y)$$

- $\Rightarrow X \rightarrow Y$ nu poate fi extrasă ca o regulă dacă
$$P(X \cup Y) \approx P(X) P(Y).$$

(de fapt, și în teoria probabilităților relația $P(X \cup Y) \approx P(X) P(Y)$ indică faptul că X și Y sunt independente)

- O definiție statistică a dependenței între mulțimile X și Y este dată o nouă măsura denumită *interes sau lift*, a cărei expresie este:

$$\text{int}(X, Y) = \frac{P(X \cup Y)}{P(X)P(Y)}$$

cu posibila extensie pentru mai mult de două mulțimi

- exprimă **deviația gradului de încredere al regulii de la probabilitatea apriori pentru Y , $\text{sup}(Y)$.**
- In termenii măsurilor clasice pentru regulile de asociere interesul are expresia:

$$\text{int}(X \rightarrow Y) = \frac{\text{conf}(X \rightarrow Y)}{\text{sup}(Y)}$$

- Cu cât valoarea interesului este mai depărtată de 1 cu atât dependența dintre mulțimile de articole este mai mare.

- Similar celorlalte măsuri, se poate stabili o valoare de prag numită *minint* ($1 > \text{minint} > 0$)
- dacă
$$\left| \frac{P(X \cup Y)}{P(X)P(Y)} - 1 \right| \geq \text{minint}$$
- atunci se poate spune despre regula $X \rightarrow Y$ că este interesantă.
- se pot considera trei cazuri distincte:
  - dacă $P(X \cup Y)/P(X)*P(Y) = 1$ atunci $P(X \cup Y) = P(X)*P(Y)$ și X și Y sunt *independente*.
  - dacă $P(X \cup Y)/P(X)*P(Y) > 1$ sau $P(X \cup Y) > P(X)*P(Y)$ se spune că Y *depinde pozitiv de X*
  - dacă $P(X \cup Y)/P(X)*P(Y) < 1$ sau $P(X \cup Y) < P(X)*P(Y)$ se spune că Y *este negativ dependent de X* sau ca $\neg Y$ *este dependent pozitiv de X*.

- se poate defini o altă formă de interpretare a regulilor de interes, astfel:
  - dacă $\left| \frac{P(X \cup Y)}{P(X)P(Y)} - 1 \right| \geq \text{minint}$ atunci $X \rightarrow Y$ este o regulă interesantă.
  - dacă $\left| \frac{P(X \cup Y)}{P(X)P(Y)} - 1 \right| \leq \text{minint}$ atunci $X \rightarrow \neg Y$ este o regulă de interes

Definitia regulilor de asociere interesante

- Fie I o mulțime de articole în baza de date D .
- Fie $X, Y \subseteq I$, mulțimi de articole astfel încât:
  - $X \cap Y = \emptyset$,
  - $P(X) \neq 0$ și $P(Y) \neq 0$,
- fie valorile minime de prag:
  - $\text{minsup} > 0$,
  - $\text{minconf} > 0$ și
  - $\text{minint} > 0$, date de către utilizatori sau experți.
- Regula $X \rightarrow Y$ poate fi extrasă ca o regulă validă și interesantă dacă:
  - $P(X \cup Y) \geq \text{minsup}$
  - $P(X|Y) \geq \text{minconf}$
  - $|P(X \cup Y) - P(X)P(Y)| \geq \text{minint}$ sau $\left| \frac{P(X \cup Y)}{P(X)P(Y)} - 1 \right| \geq \text{min int}$